

Θέμα : Μεταναστευτική πολιτική

I. Το πρόβλημα

1. Την τελευταία δεκαετία η χώρα μας έχει δεχθεί μεγάλο αριθμό αλλοδαπών που εγκαταστάθηκαν και εργάζονται, νόμιμα ή παράνομα. Η Ελλάδα από χώρα αποστολής κατέστη χώρα υποδοχής μεταναστών. Η εξέλιξη αυτή δεν είναι αναστρέψιμη, αφού οι λόγοι που προκαλούν τα μεταναστευτικά ρεύματα κατά πρώτο λόγο από τις χώρες της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής μας και κατά δεύτερο λόγο από χώρες της Ασίας ή της Αφρικής προσέλαβαν ενδημικό χαρακτήρα. Εξάλλου, εκτιμάται ότι οι σχετικές πιέσεις θα ενταθούν στο μέλλον. Η πραγματικότητα αυτή επιβάλλει την επεξεργασία μίας συνολικής μεταναστευτικής πολιτικής.

II. Επιλογή και υποδοχή μεταναστών

1. Όπως είναι γνωστό, δεν διαθέτουμε ακόμη ένα αξιόπιστο σύστημα για την επιλογή όσων αλλοδαπών επιθυμούν να εγκατασταθούν και να εργασθούν στη χώρα μας. Η κατάσταση αυτή υποθάλλει και διευκολύνει τη λαθρομετανάστευση, η οποία εξακολουθεί - παρά τα μέτρα που έχουν ληφθεί πρόσφατα : "λευκή και πράσινη κάρτα", ίδρυση σώματος συνοριακών φρουρών, επιχειρήσεις "σκούπα" - να διατηρεί εκρηκτικές διαστάσεις.

2. Για την αντιμετώπισή της αναγκαία είναι η διαπραγμάτευση και σύναψη επιμέρους συμφωνιών με τις κυριότερες χώρες αποστολής μεταναστών, κατά πρώτο λόγο βέβαια την Αλβανία. Έτσι, θα εξασφαλιστεί, η τήρηση ορισμένων προδιαγραφών (μόρφωση, επαγγελματική κατάρτιση, μη αξιόποιο παρελθόν κλ.π) για την επιλογή μεταναστών διαμέσου μίας πρόσφορης διαδικασίας στη χώρα αποστολής. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πρόταση αυτή έχει ήδη δοκιμαστεί με επιτυχία σε όλες τις χώρες υποδοχής μεγάλου ρεύματος μεταναστών.

3. Εκτός αυτού, επιβεβλημένη είναι η συσχέτιση της επιλογής των μεταναστών με τις ανάγκες αγοράς εργασίας. Για το σκοπό αυτό θα έπρεπε να καθιερωθεί μία διαδικασία, στο πλαίσιο του ΟΑΕΔ, για την απασχόληση των μεταναστών ανάλογα με τις δεξιότητές τους αλλά και με βάση τις κενές θέσεις εργασίας που παρουσιάζονται σε διάφορους εργασιακούς χώρους.

4. Ειδική μορφή μετανάστευσης αποτελεί η εποχιακή, η οποία συνίσταται στην επαναλαμβανόμενη ετησίως είσοδο και απασχόληση αλλοδαπών στη χώρα για βραχύ σχετικά χρονικό διάστημα. Επικαιρότητα θα μπορούσε να αποκτήσει σε μας ιδίως στον αγροτικό και τον τουριστικό τομέα. Η ενθάρρυνσή της θα συνέβαλε στη μείωση, ως ένα βαθμό, της πίεσης που ασκούν οι μετανάστες στην αγορά εργασίας και την αποθάρρυνση της λαθρομετανάστευσης.

5. Η αποτελεσματική φύλαξη των συνόρων, που επιβάλλεται άλλωστε από τη Συνθήκη του Σένγκεν, αποτελεί το σημαντικότερο μέτρο για τον δραστικό περιορισμό και την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης. Προς την κατεύθυνση αυτή σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή του σώματος συνοριακών φρουρών, με τη σχεδιαζόμενη μάλιστα ενίσχυσή του. Ειδική μέριμνα πρέπει να ληφθεί για την εκπόνηση ενός σύγχρονου και αποδοτικού επιχειρησιακού σχεδίου και τη συνάρθρωση του σώματος συνοριακών φρουρών με τις ένοπλες δυνάμεις και την αστυνομία, ώστε να αποφευχθεί η διάχυση ευθύνης.

6. Οι επιχειρήσεις “σκούπα” αποτελούν μία οριακή πρακτική, στην οποία δεν είναι δυνατόν για λόγους προφανείς να προσφεύγει εσαεί η πολιτεία. Η αξιοποίησή της θα μπορούσε να γίνεται με μεγαλύτερη προσοχή για την αντιμετώπιση του οξυμένου προβλήματος της λαθρομετανάστευσης. Ορθότερο θα ήταν πάντως να διαμορφωθούν άλλες ήπιες πρακτικές που επιφέρουν κατά βάση τα ίδια αποτελέσματα, χωρίς να προκαλούν αρνητικές εντυπώσεις.

7. Η επιστροφή μεταναστών στη χώρα τους αποτελεί παράμετρο του όλου προβλήματος που, παρά την προφανή σημασία της, δεν έχει ακόμη συγκεντρώσει την προσοχή μας. Στην προοπτική αυτή καθοριστική είναι η εμπέδωση συνθηκών ειρήνης και σταθερότητας στα βαλκανικά κράτη, αναγκαία προβάλλει όμως και η επεξεργασία

κινήτρων για την ενθάρρυνση της επιστροφής των μεταναστών. Για το σκοπό αυτό χρήσιμη είναι η συνεργασία με τις χώρες υποδοχής.

8. Τέλος, επιβάλλεται να συγκροτηθεί ένας λιτός και αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στο κέντρο και στην περιφέρεια που να διαχειρίζεται όλα τα προβλήματα που σχετίζονται με την υποδοχή, την παραμονή, την απασχόληση, την κατάρτιση και την καθημερινότητα των μεταναστών.

III. Κοινωνική ένταξη

1. Η καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και η επικράτηση σταδιακά συνθηκών νόμιμης μετανάστευσης αποτελούν αναγκαίους όρους προκειμένου να διαμορφωθεί μία σύγχρονη πολιτική για την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία μας. Αποτελούν όμως παράλληλα και όρους για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας που αποδίδεται στους μετανάστες.

2. Η σύνθετη διεργασία κοινωνικής ένταξης των μεταναστών απαιτεί τη διαμόρφωση νέων ενπολλοίς πολιτικών για το προσωπικό καθεστώς, την αστυνόμευση, την απασχόληση, την ασφάλιση, την κατάρτιση και την εκπαίδευσή τους. Απαιτεί όμως και την υπεύθυνη στάση των πολιτών με γνώμονα τη νομιμότητα απέναντι στους φιλοξενούμενους μετανάστες. Είναι γνωστό ότι πολλά προβλήματα που σχετίζονται με τους μετανάστες οφείλονται στην κακή οργάνωση των αρμόδιων δημοσίων υπηρεσιών και τη ροπή των εργοδοτών στην παρανομία.

3. Το σύστημα χορήγησης άδειας παραμονής και απασχόλησης πρέπει, για να αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, να αποκτήσει αξιοπιστία. Η χορήγηση της σχετικής άδειας επιβάλλεται να γίνεται συνεπώς μετά από ενδελεχή έλεγχο των πιστοποιητικών και όχι κατά τρόπο συμβατικό, όπως συχνά συμβαίνει σήμερα. Ευπρόσδεκτη θα ήταν η υποχρέωση αναγγελίας κάθε αλλαγής διευθύνσεως παραμονής των μεταναστών στο δελτίο παραμονής και απασχόλησης. Με τον τρόπο αυτό, θα διευκολύνεται, όταν είναι αναγκαίο, η αστυνόμευσή τους και η καταπολέμηση της εγκληματικότητας.

4. Ως προς την απασχόληση και την ασφάλισή τους οι μετανάστες πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως κάθε Έλληνας πολίτης. Κάθε βήμα προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλει στην αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία. Το ίδιο ισχύει και για τη λήψη μέτρων που διευκολύνουν από κάθε άποψη την καθημερινή ζωή τους και των μελών της οικογενείας τους.

5. Μετανάστες που επιδεικνύουν πολύχρονη παραμονή και απασχόληση, υπό καθεστώς νομιμότητας, αλλά και σημαντικό βαθμό ενσωμάτωσης στην ελληνική κοινωνία πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικούς όρους. Σ' αυτούς μπορεί να χορηγείται μακροχρόνια άδεια παραμονής και να τους αναγνωρίζονται ειδικοί όροι απασχόλησης ή δραστηριοποίησης στο οικονομικό γίγνεσθαι. Μετανάστες που συγκεντρώνουν τις παραπάνω προϋποθέσεις αποτελούν άλλωστε τη δεξαμενή των αλλοδαπών που θα μπορούσαν προοπτικά να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια.

IV. Νομιμοποίηση των μεταναστών

1. Η νομιμοποίηση των μεταναστών επιχειρήθηκε με την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων που προβλέπουν την χορήγηση άδειας προσωρινής παραμονής (“πράσινη κάρτα”) και προσωρινής άδειας παραμονής (“άσπρη κάρτα”). Η εφαρμογή τους δεν έχει αποδώσει, ιδίως ως προς την “πράσινη κάρτα”, τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Είναι γι' αυτό ανάγκη να επιταχυνθούν οι ρυθμοί της, ώστε να αποκτήσουμε μία σαφή εικόνα όσων μεταναστών παραμένουν και εργάζονται νόμιμα στη χώρα μας. Με τα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί, η εικόνα αυτή αποτελεί σταθερό σημείο αναφοράς και οδηγό για την επεξεργασία μίας σύγχρονης συνεκτικής πολιτικής μεταναστών.

Αθήνα, 22 Ιουλίου 1999